

คู่มือการตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียน จังหวัดพัทลุง

กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง

คำนำ

การจัดทำคู่มือการตรวจคุณภาพนมโรงเรียน จังหวัดพัทลุง 2564 มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลรักษาคุณภาพนมโรงเรียนในสถานศึกษาในจังหวัดพัทลุง โดยเนื้อหาในคู่มือประกอบด้วย ความรู้ด้านวิชาการ ระเบียบข้อกฎหมาย และประสบการณ์จากการสุ่มประเมินคุณภาพนมโรงเรียนในสถานศึกษาของเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง ใน ปี พ.ศ. 2560 – 2562

สิ่งที่คาดหวังในการจัดทำคู่มือฉบับนี้ คือ ครูผู้รับผิดชอบนมโรงเรียนในสถานศึกษาสามารถศึกษาและทำความเข้าใจในการดูแลคุณภาพนมโรงเรียน และสามารถประกอบการตรวจคุณภาพนมโรงเรียน ก่อให้ประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนได้บริโภคนมที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย นอกจากนี้คู่มือฉบับนี้สามารถนำไปถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ แกนนำนักเรียน หรือ สารวัตรนักเรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

จัดทำโดย

ภญ.ฐิติมา ทองสังข์

กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
<ul style="list-style-type: none"> ● มาทำความรู้จักนโมโรงเรียนกันเถอะ 	1
<ul style="list-style-type: none"> ● การดูแลคุณภาพนโมโรงเรียนชนิดพาสเจอร์ไรส์ 1) การดูแลคุณภาพนโมโรงเรียนชนิดพาสเจอร์ไรส์บทบาทผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นม 2) การดูแลคุณภาพนโมโรงเรียนชนิดพาสเจอร์ไรส์บทบาทโรงเรียน 3) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพนโมโรงเรียนชนิดพาสเจอร์ไรส์ 	2-10 2-3 4-6 7-10
<ul style="list-style-type: none"> ● การดูแลคุณภาพนโมโรงเรียนชนิดยูเอชที 1) การดูแลคุณภาพนโมโรงเรียนชนิดยูเอชทีบทบาทโรงเรียน 2) การดูแลคุณภาพนโมโรงเรียนชนิดยูเอชทีบทบาทผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นม 3) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพนโมโรงเรียนชนิดยูเอชที 	11-14 11 12 13-14
<ul style="list-style-type: none"> ● แบบฟอร์ม 1) แบบฟอร์มบันทึกการตรวจสอบนโมโรงเรียนชนิดพาสเจอร์ไรส์ 2) แบบฟอร์มบันทึกการตรวจสอบนโมโรงเรียนชนิด ยูเอชที 	15 16
<ul style="list-style-type: none"> ● วิธีพับถุงนม 	17
<ul style="list-style-type: none"> ● QR CODE คลิปตัวอย่างการตรวจคุณภาพนโมโรงเรียน 	18

มาทำความรู้จักนมโรงเรียนกันเถอะ

สารอาหารที่สำคัญที่ประกอบในนม

1. **โปรตีน** เป็นสารอาหารที่มีอยู่ในปริมาณสูง มีประโยชน์ในการสร้างเนื้อเยื่อ เลือด กระดูกและอื่น ๆ
2. **แคลเซียม** เป็นสารอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญของกระดูกและฟัน ซึ่งมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตและความสูงของเด็ก

ชนิดของนมโรงเรียน

นมโรงเรียนชนิดพาสเจอร์ไรส์

นมโรงเรียนชนิดยูเอชที

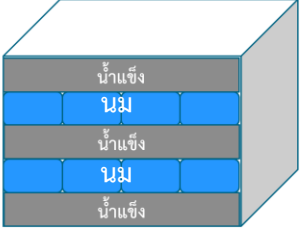
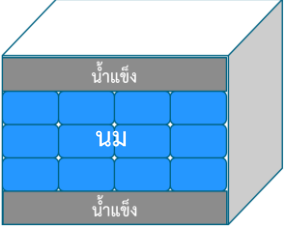

ความแตกต่างของนมพาสเจอร์ไรส์และนมยูเอชที

ประเด็น	นมพาสเจอร์ไรส์	นมยูเอชที
กรรมวิธีฆ่าเชื้อ*	- อุณหภูมิไม่น้อยกว่า 63 ° C เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 นาที - อุณหภูมิไม่น้อยกว่า 72 ° C เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วินาที - ทำให้เย็นทันทีที่อุณหภูมิไม่เกิน 5 ° C	- อุณหภูมิไม่น้อยกว่า 133 ° C เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 วินาที - บรรจุในสภาวะปราศจากเชื้อ
การเหลือรอดของจุลินทรีย์	ทำลายเชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรคได้ แต่ยังมีจุลินทรีย์กลุ่มทนความร้อนเจริญได้	ทำลายเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค และสปอร์ของเชื้อจุลินทรีย์ได้
การเก็บรักษา*	อุณหภูมิไม่เกิน 8 ° C ,ระยะเวลาไม่เกิน 10 วัน นับจากวันที่ผลิต	อุณหภูมิห้อง ระยะเวลา 6 - 9 เดือน

*อ้างอิงตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 350) พ.ศ.2556 เรื่อง นมโค

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p>1. ลักษณะรถขนส่งนม นมพาสเจอร์ไรส์ต้องมีการขนส่งด้วยห้องเย็น และต้องมีบันทึกแสดงการควบคุมอุณหภูมิ (โดยขนส่งเป็นผู้บันทึก) หรือ Data logger สำหรับบันทึกอุณหภูมิ</p> <p>รถห้องเย็น</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเครื่องทำความเย็น และเปิดเครื่องตลอดเวลา - มีฉนวนรักษาอุณหภูมิที่มีประสิทธิภาพ - ติดตั้งม่านพลาสติกที่ประตูขนย้าย - ติดตั้งเครื่องมือวัดและบันทึกอุณหภูมิ (Data logger) - รักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ 	
<p>2. รถห้องเย็นขนส่งนมพาสเจอร์ไรส์ต้องมีอุณหภูมิไม่เกิน 4 องศาเซลเซียส ตลอดการขนส่ง เพื่อรักษาอุณหภูมินมขณะเปิดประตูไม่เกิน 8 องศาเซลเซียส</p> <p>หมายเหตุ ขณะจอดรถขนส่งนมต้องไม่ดับเครื่องยนต์</p>	
<p>3. การจัดเรียงนมบนรถขนส่งนม</p>	<p>ต้องจัดเรียงนมไม่ซ้อนทับมากเกินไป และจัดเรียงนมให้มีช่องว่าง เพื่อให้อากาศเย็นไหลเวียนได้สะดวก</p>
<p>4. ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์/ตัวแทนขนส่ง ต้องส่งนมทุกวัน</p>	<p>การขนส่งต้องทำในวันเวลาราชการ/ได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร</p>
<p>5. ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์/ตัวแทนขนส่ง ต้องเป็นผู้จัดหาตู้เย็นหรือถังแช่สำหรับพาสเจอร์ไรส์ และต้องเป็นถังแช่ที่สะอาดได้มาตรฐาน ไม่ชำรุด และขนาดต้องเหมาะสมกับปริมาณนมโรงเรียน</p>	

การดูแลคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมพาสเจอร์ไรส์ บทบาทผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นม

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p>6.การลงนม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำความสะอาดภาชนะรองรับก่อนทุกครั้ง - ทิ้งน้ำและน้ำแข็งที่ค้างอยู่ในภาชนะนั้น - ลงนมอย่างรวดเร็ว 	-
<p>7.การจัดเรียงนมในภาชนะที่รองรับ</p> <p>7.1.การเรียงน้ำแข็งต้องเหมาะสมเพียงพอกับปริมาณนม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปริมาณนมไม่เกิน 500 ถูง น้ำแข็งต้องเรียงและเกลี่ยให้ทั่วถึงอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านบนและด้านล่าง ความหนาของน้ำแข็งไม่ควรต่ำกว่า 1 นิ้ว - ปริมาณนมเกิน 500 ถูง ต้องมีน้ำแข็งชั้นกลาง <p>7.2.น้ำแข็งที่ใช้สำหรับแช่นมต้องสะอาด</p>	<p style="text-align: center;">การจัดเรียงน้ำแข็งในลังนม</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>ปริมาณนม 500 ถูงขึ้นไป/ลังน้ำแข็ง 3 ชั้น</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>ปริมาณนมไม่เกิน 500 ถูง น้ำแข็งชั้นบนและชั้นล่าง</p> </div> </div>
<p>8.ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นมเป็นผู้จัดหาเทอร์โมมิเตอร์ (ชนิดก้านเหล็ก) ในการตรวจวัดอุณหภูมิให้กับโรงเรียน (เทอร์โมมิเตอร์ใช้งานได้)</p>	
<p>9.การแต่งกาย และสุลักษณะของผู้ส่งนม</p> <ul style="list-style-type: none"> - แต่งกายสุภาพสะอาด ใส่กางเกงขายาว - กรณีมีการขึ้นรถขนส่งเพื่อเอานม ต้องมีรองเท้าเปลี่ยน 	<div style="text-align: center;"> <p>การแต่งกายตัวแทนขนส่งที่ถูกสุลักษณะ</p> </div>
<p>10.ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นมเป็นผู้จัดการการส่งมอบหลอดนมให้เพียงพอกับจำนวนนม</p>	-

การดูแลคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมพาสเจอร์ไรส์ บทบาทโรงเรียน

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p>1. ตำแหน่งที่วางภาชนะ จุดวางภาชนะใส่นมต้องเป็นบริเวณไม่โดนแสงแดดและความชื้น รวมถึงไม่ภาชนะวางบนพื้น</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> </div> <p style="text-align: center;">จากภาพ เป็นการจัดวางภาชนะในบริเวณที่ไม่เหมาะสม</p>
<p>2. เวลาการแจกจ่ายนมเหมาะสมไม่เกิน 1-2 ชม. หลังจากได้รับนม กรณีที่ย่านนมเกินเวลา 1- 2 ชม. ควรมีการสุ่มตรวจอุณหภูมินมอีกครั้งก่อนจ่ายนมโรงเรียน</p>	<p style="text-align: center;">-</p>
<p>3. มีระบบการจ่ายนมโรงเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. นักเรียนได้รับการจ่ายนมอย่างเป็นระบบและบริโภคนมอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เปิดฝาลังนมนานๆ 3.2. นักเรียนดื่มหมดถุงและควรให้ดื่มนมอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันอุณหภูมินมโรงเรียน เกิน 8 องศาเซลเซียส 3.2. นักเรียนต้องดื่มนมด้วยหลอด 3.3. นักเรียนต้องไม่บริโภคน้ำแข็งในลังนม 3.4. นักเรียนต้องได้รับครบนมตามสิทธิ คือ ได้บริโภคนมทุกวันถ้วน 	<div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">การจ่ายนมให้นักเรียนควรเป็นระบบและเป็นระเบียบเรียบร้อย</p>

การดูแลคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมพาสเจอร์ไรส์ บทบาทโรงเรียน

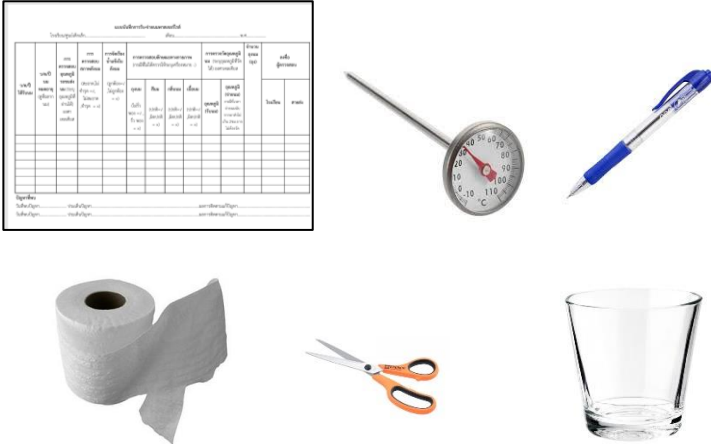

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p>4.การจัดการนมที่เหลือ ได้อย่างเหมาะสม</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิธีที่ 1 สามารถจัดการให้นักเรียนดื่มนมที่เหลือ ให้หมด อย่างเช่น เด็กที่มีภาวะทุพโภชนาการ เด็กน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ เป็นต้น - วิธีที่ 2 จัดเก็บนม อย่างเช่น ใส่ในตู้เย็น โดยจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นนมที่ได้รับวันไหน ซึ่งต้องมั่นใจอุณหภูมินมที่จัดเก็บต้องไม่เกิน 8 องศาเซลเซียส - วิธีที่ 3 นำมาทำขนม หรือ อาหาร แต่อาจจะผลทำให้คุณค่าโปรตีนของนมลดลง <p>หมายเหตุ ก่อนจัดการนมที่เหลือ ต้องมั่นใจว่าอุณหภูมินมไม่เกิน 8 องศาเซลเซียส และที่สำคัญ ห้ามให้นำนมกลับบ้าน</p>	<div style="text-align: center;"> <p>นมที่เหลือควรมีการจัดการที่เหมาะสม</p> <p><u>ตัวอย่าง</u> การนำนมมาแปรรูปเป็นขนม</p> </div>
<p>5. การจัดการขยะ (ถุงนมโรงเรียน) ได้อย่างเหมาะสม มีการคัดแยกขยะ การพับถุงนมเพื่อลดขนาดทำให้จัดการได้ง่าย หรือการรีไซเคิลถุงนม เป็นต้น</p>	<div style="text-align: center;"> <p>การพับถุงนม (วิธีภาพถุงนม)</p> <p>การรีไซเคิลถุงนม</p> </div>

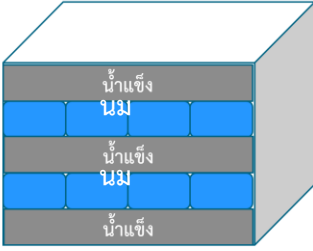
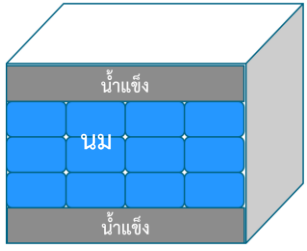
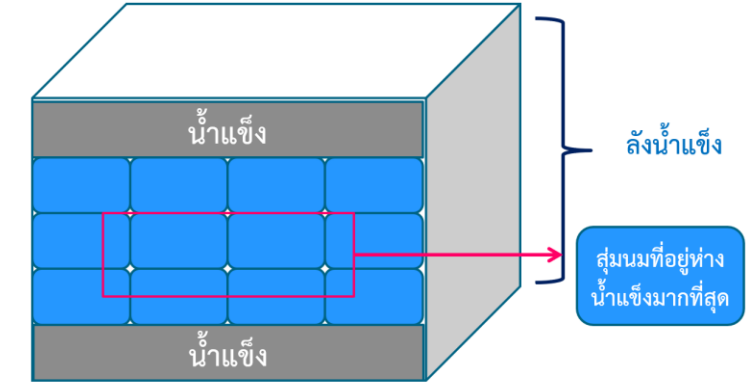
การดูแลคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมพาสเจอร์ไรส์ บทบาทโรงเรียน

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p>6. การชดเชยนมโรงเรียน จำนวนต้องครบ นมต้องเป็นนมโรงเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สามารถชดเชยนมโรงเรียนเป็นนมชนิดยูเอชที ให้ทำข้อตกลงกับตัวแทนขนส่งไว้ล่วงหน้าเพื่อลดปัญหาการจัดการดูแลรักษาคุณภาพนมโรงเรียน - กรณีชดเชยเป็นนมชนิดพาสเจอร์ไรส์ แต่มีการจัดการที่เหมาะสม เพิ่มภาชนะ/เพิ่มปริมาณน้ำแข็ง 	 <p style="text-align: center;">การชดเชยนมหากมีการจัดการดูแลไม่เหมาะสม อาจมีผลให้นมเสื่อมคุณภาพได้</p>
<p>7. การตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียน</p> <p>7.1. ตรวจสอบบรรทัดที่ขนส่งว่าได้มาตรฐานและอุณหภูมิรถเกิน 4 องศาเซลเซียสหรือไม่</p> <p>7.2. ตรวจสอบผู้ขนส่งว่าแต่งกายถูกสุขลักษณะ เหมาะสมหรือไม่</p> <p>7.3. ตรวจสอบการลงนม ตั้งแต่ความสะอาดของภาชนะใส่นม การจัดเรียงนม ปริมาณน้ำแข็ง การเปลี่ยนน้ำแข็ง ความสะอาดของน้ำแข็ง</p> <p>7.4. จำนวนนมครบถ้วนหรือไม่</p> <p>7.5. ตรวจสอบฉลากนม</p> <p>7.6. ตรวจสอบอุณหภูมิ พอง รั่วไหม</p> <p>7.7. ตรวจสอบอุณหภูมินม</p> <p>7.8. ตรวจสอบลักษณะทางกายภาพของเนื้อมนม</p> <p>หมายเหตุ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบจะต้องจดบันทึกทุกครั้ง (แบบฟอร์มบันทึกการตรวจคุณภาพนมโรงเรียน) - การตรวจสอบอาจให้ตัวแทนนักเรียน (สรวัดรนมโรงเรียน เป็นผู้ตรวจสอบ) 	<div style="text-align: center;"> <p>นักเรียนแกนนำตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียน</p> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <p>ตัวอย่างแบบฟอร์มการตรวจสอบคุณภาพนม</p> </div>

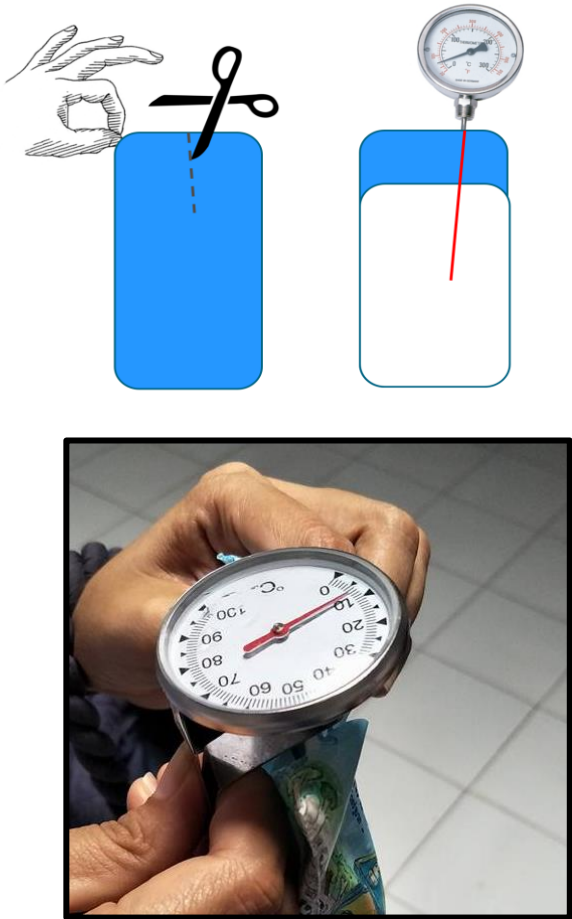
ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมพาสเจอร์ไรส์

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p>ขั้นตอนที่ 1</p> <p>การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการตรวจสอบคุณภาพนม ซึ่งมีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1.แบบฟอร์มบันทึกการตรวจคุณภาพนม 1.2.เทอร์โมมิเตอร์ 1.3.ปากกา/ดินสอ 1.4.กรรไกร 1.5.กระดาษทิชชู/ผ้าสะอาด 1.6.แก้วน้ำใส 	
<p>ขั้นตอนที่ 2</p> <p>การตรวจสอบอุณหภูมิรถขนส่งนมโรงเรียน รถห้องเย็นขนส่งนมพาสเจอร์ไรส์ต้องมีอุณหภูมิ ไม่เกิน 4 องศาเซลเซียส ตลอดการขนส่ง เพื่อรักษาอุณหภูมินมขณะเปิดประตูไม่ให้เกิน 8 องศาเซลเซียส</p> <p>(ให้ระบุอุณหภูมิที่ตรวจพบบันทึกในแบบฟอร์มควรมีการตรวจสอบทุกวันหรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง)</p>	
<p>ขั้นตอนที่ 3</p> <p>การตรวจสอบสภาพภาชนะใส่นม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบความสะอาดภาชนะ ก่อนลงนม - ตรวจสอบภาชนะ ชำรุด หรือ ไม่ได้มาตรฐาน 	<div style="display: flex; flex-wrap: wrap;"> <div style="width: 50%; text-align: center;"> <p>ภาชนะไม่ได้มาตรฐาน</p> </div> <div style="width: 50%; text-align: center;"> <p>ภาชนะชำรุด</p> </div> <div style="width: 50%; text-align: center;"> <p>ภาชนะเหมาะสมกับปริมาณนม</p> </div> <div style="width: 50%; text-align: center;"> <p>ภาชนะสะอาด</p> </div> </div>

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมพาสเจอร์ไรส์

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบจำนวนถุงนม</p>	
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบการจัดเรียงของน้ำแข็ง</p> <p>5.1. การเรียงน้ำแข็งต้องเหมาะสมเพียงพอกับปริมาณนม ความหนาของน้ำแข็งไม่ควรต่ำกว่า 1 นิ้ว</p> <p>5.2. น้ำแข็งที่ใช้สำหรับแช่นมต้องสะอาด</p>	<p style="text-align: center;">การจัดเรียงน้ำแข็งในลังนม</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>ปริมาณนม 500 ถุงขึ้นไป/ลังน้ำแข็ง 3 ชั้น</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>ปริมาณนมไม่เกิน 500 ถุงน้ำแข็งชั้นบนและชั้นล่าง</p> </div> </div>
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 6 การสุ่มเก็บนมเพื่อตรวจสอบคุณภาพนม</p> <p>การสุ่มเก็บนม ให้เลือกเก็บนมที่มีความเสี่ยงนมบูด หรือนมที่อยู่บริเวณที่ห่างจากความเย็นมากที่สุด</p>	 <p style="text-align: center;">= ถุงนมโรงเรียนชนิดพาสเจอร์ไรส์</p>

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมพาสเจอร์ไรส์

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 7</p> <p style="text-align: center;">การตรวจความถูกต้องของฉลากนม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องหมาย อย. - วันหมดอายุ (สังเกตว่านมหมดอายุ/ใกล้หมดอายุหรือไม่) 	
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 8</p> <p style="text-align: center;">การตรวจสอบอุณหภูมินม</p> <p>4.1.มือจับมุมของถุงนมใช้กรรไกรตัดตรง ด้านบนของถุงนม</p> <p>4.2.จุ่มเทอร์โมมิเตอร์ลงไปให้ลึก แต่ไม่ถึงก้นถุง (การจับเทอร์โมมิเตอร์ จับบริเวณที่เป็นที่จับ จะต้องไม่จับบริเวณที่เป็นก้านเหล็ก หรือที่เป็นเหล็ก เพราะจะมีผลต่ออุณหภูมินม)</p> <p>4.3.อ่านเทอร์โมมิเตอร์ โดยให้เข็มนิ่งแล้วค่อยอ่านผล</p> <p>4.4.การทำความสะอาดเทอร์โมมิเตอร์ ให้ใช้ทิชชูเช็ด หรือ ผ้าสะอาดเช็ด</p>	

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมพาสเจอร์ไรส์

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 9</p> <p>5.ตรวจสอบลักษณะของนมว่ามีสี กลิ่น รส ผิดปกติหรือไม่</p> <p>5.1.รินใส่ภาชนะใส ที่สามารถเห็นเนื้อมันได้อย่างชัดเจน</p> <p>5.2. ดู : ตรวจสอบด้วยตา สีและลักษณะของเนื้อมัน ว่ามีความผิดปกติหรือไม่ เช่น สีเปลี่ยน, เนื้อมันมีลักษณะเป็นฟอง, มียางเหนียวเกิดที่ผิวหน้า มีตะกอนหรือมีการแยกชั้น</p> <p>5.3. ตม : ตรวจสอบด้วยการตมกลิ่น กลิ่นที่ผิดปกติ เช่น กลิ่นไหม้ กลิ่นผลไม้</p> <p>5.4. ชิม : ตรวจสอบด้วยการชิมรสชาติ รสชาติที่บ่งบอกว่านมผิดปกติ เช่น รสเปรี้ยว รสขม กลิ่นหืน</p> <p>หมายเหตุ การตรวจสอบนมด้วยวิธี ดู ตม ชิม ควรทดสอบทุกวัน แม้ว่าอุณหภูมิไม่เกิน 8 องศาเซลเซียส</p>	 <p>ทางกายภาพ สี/เนื้อมัน/ กลิ่น/รส</p> <ul style="list-style-type: none"> สี : สีผิดปกติ เนื้อมัน : มียางเหนียวที่ผิวหน้า/ มีตะกอน/มีการแยกชั้น กลิ่น/รส : กลิ่นเหม็นหืน / กลิ่นไหม้ / กลิ่นเปรี้ยว หรือกลิ่นไม่รสผิดปกติ เช่น ขม เปรี้ยว <p>นมคุณภาพดี สีเปลี่ยนไป มีลักษณะเป็นฟอง มียางเหนียวเกิดที่ผิวหน้า มีตะกอนหรือมีการแยกชั้น</p>

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p>1.ลักษณะรถขนส่งนม นม ยู.เอช.ที. ต้องขนส่งด้วยรถบรรทุกที่มีตู้หรือหลังคา หรือมีผ้าใบปิดมิดชิด โดยบรรจุในลังกระดาษ และไม่ควรร้อนสูงเกิน 10 องศา โดยกล่องนม ไม่ยุบเสียหาย</p>	 <p>รถบรรทุกนมควรปิดมิดชิด</p>
<p>2. การจัดส่งนมไปยังโรงเรียนในวันและเวลาราชการให้ ทันต่อการแจกจ่ายให้แก่นักเรียน - กรณีนมโรงเรียน นม ยู.เอช.ที. ผู้ประกอบการจัดส่ง ครั้งหนึ่งไม่เกิน 30 วัน</p>	<p>การขนส่งต้องทำในวันเวลาราชการ/ได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร</p>
<p>3.การจัดส่งนม ยู.เอช.ที. ผู้ประกอบการต้องจัดหาแผ่นรองรับสินค้าที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับวางผลิตภัณฑ์นม ยู.เอช.ที.</p>	
<p>4.ผู้ขนส่งนมต้องแต่งกายถูกสุขลักษณะ สุภาพ สะอาด เรียบร้อย</p>	 <p>การแต่งกายตัวแทนขนส่งที่ถูกสุขลักษณะ</p>

การดูแลคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมยูเอชที บทบาทโรงเรียน

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p>1.บริเวณการจัดวางนมชนิดยูเอชที</p> <p>1.1.สถานที่จัดเก็บที่สะอาดสามารถป้องกันสัตว์พาหะนำโรคโดยบรรจุในลังกระดาษ</p> <p>1.2.ไม่ควรซ้อนลังสูงเกิน ๘ ชั้น หรือกรณีนมกล่องที่ห่อด้วยฟิล์มพลาสติกไม่ควรวางซ้อนกันเกิน ๕ ชั้น</p> <p>1.3.เก็บรักษาในสภาพที่สะอาดบนชั้นยกสูงจากพื้นอย่างน้อย 10 เซนติเมตร</p> <p>1.4.วางเก็บรักษาที่อุณหภูมิไม่เกิน ๔๕ องศาเซลเซียส ในสภาพที่ไม่เปียกชื้น ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง</p> <p>1.5.ควรวางกล่องให้ชิดกัน อย่าให้มีช่องว่าง เพื่อรับน้ำหนักเท่ากัน</p>	 <p style="text-align: center;">ไม่ควรวางนมบนพื้น</p>
<p>2.ข้อแนะนำสำหรับการดูแลรักษานมยูเอชที</p> <p>2.1. ห้ามวางสิ่งของทับบนกล่องนม</p> <p>2.2. การแกะเอากล่องนมออกจากลังกระดาษ ไม่ควรใช้ของมีคม เช่น มีด แกะ เพราะอาจทำให้เกิดรอยร้าวได้</p> <p>2.3. ห้ามโยนกล่องหรือลังนม , ห้ามยี่น/นั่งบนกล่องนม</p> <p>2.4. ห้ามแช่กล่องนมในถังน้ำแข็ง เพราะทำให้กล่องเปื่อยยุ่ย เกิดรอยร้าวได้</p>	 <p style="text-align: center;">การแกะกล่องไม่ควรใช้ของมีคม</p>
<p>3. การตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียน</p> <p>3.1.ตรวจสอบรถที่ขนส่งนมว่าได้มาตรฐาน</p> <p>3.2.ตรวจสอบผู้ขนส่งว่าแต่งกายถูกสุขลักษณะ เหมาะสมหรือไม่</p> <p>3.3.ตรวจสอบจำนวนนมว่าครบถ้วนหรือไม่</p> <p>3.4.ตรวจสอบฉลากนม</p> <p>3.5.ตรวจสอบกล่องนม ย่น บวม หรือไม่</p> <p>3.6.ตรวจสอบลักษณะทางกายภาพของเนื้อมนม</p> <p>หมายเหตุ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบจะต้องจดบันทึก (แบบฟอร์มตรวจสอบคุณภาพนม) - การตรวจสอบอาจให้ตัวแทนนักเรียน (สารวัตรนมโรงเรียนเป็นผู้ตรวจสอบ) 	 <p style="text-align: center;">แบบฟอร์มบันทึกตรวจสอบนม ยูเอชที</p>

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมยูเอชที

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p>หัวข้อ</p> <p>ขั้นตอนที่ 1</p> <p>การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการตรวจสอบคุณภาพนม ซึ่งมีดังนี้</p> <p>1.1.แบบฟอร์มบันทึกการตรวจคุณภาพนม</p> <p>1.2.ปากกา/ดินสอ</p> <p>1.3.กรรไกร</p> <p>1.4.แก้วน้ำใส</p>	<p>รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ</p>
<p>ขั้นตอนที่ 2</p> <p>การตรวจสอบรถขนส่งนมโรงเรียน นม ยู.เอช.ที. ต้องขนส่งด้วยรถบรรทุกที่มีตู้หรือหลังคา หรือมีผ้าใบปิดมิดชิด</p>	 <p>รถบรรทุกนมควรปิดมิดชิด</p>
<p>ขั้นตอนที่ 3</p> <p>ตรวจสอบจำนวนนม</p>	
<p>ขั้นตอนที่ 4</p> <p>ตรวจสอบสภาพกล่องนม</p> <p>การตรวจสอบสภาพกล่องนม ให้ตรวจสอบลักษณะของกล่องว่า มีรอยหัก ย่น บวม รั่วซึม เพราะอาจมีผลให้นมบูดได้</p>	

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพนมโรงเรียนชนิดนมยูเอชที

หัวข้อ	รายละเอียดเพิ่มเติม/รูปภาพประกอบ
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบฉลากนม</p> <p>- เครื่องหมาย อย. - วันหมดอายุ (สังเกตว่านมหมดอายุ/ใกล้หมดอายุหรือไม่)</p> <p>หมายเหตุ วันเดือนปีที่ผลิตและหมดอายุ สังเกตฉลากบนกล่องนม และบนลังที่แพคเกจนม</p>	<p style="text-align: center;">การตรวจสอบฉลากบนกล่องนม</p>
<p style="text-align: center;">ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบลักษณะของนมว่ามีสี กลิ่น รส ผิดปกติหรือไม่</p> <p>6.1. รินใส่ภาชนะใส ที่สามารถเห็นนมนได้อย่างชัดเจน</p> <p>6.2. ดู : ตรวจสอบด้วยตา สีและลักษณะของนมนม ว่ามีความผิดปกติ หรือไม่ เช่น สีเปลี่ยน , นมมีลักษณะเป็นฟอง , มียางเหนียวเกิดที่ผิวหน้า มีตะกอนหรือมีการแยกชั้น</p> <p>6.3. ดม : ตรวจสอบด้วยการดมกลิ่น กลิ่นที่ผิดปกติ เช่น กลิ่นไหม้ กลิ่นผลไม้</p> <p>6.4. ชิม : ตรวจสอบด้วยการชิมรสชาติ รสชาติที่บ่งบอกว่านมผิดปกติ เช่น รสเปรี้ยว รสขม กลิ่นหืน</p> <p>หมายเหตุ การตรวจสอบนมด้วยวิธี ดู ดม ชิม ควรทดสอบทุกวัน แม้ว่าอุณหภูมิไม่เกิน 8 องศาเซลเซียส</p>	

แบบบันทึกการรับ-จ่ายนมพาสเจอร์ไรส์

(ฉบับปรับปรุงประจำปีงบประมาณ 2562)

โรงเรียน/ศูนย์เด็กเล็ก.....

เดือน.....พ.ศ.....

ว/ด/ปี ได้รับนม	ว/ด/ปี นม หมดอายุ (ดูที่ฉลาก นม)	การ ตรวจสอบ อุณหภูมิ รถขนส่ง นม (ระบุ อุณหภูมิที่ อ่านได้) องศา เซลเซียส	การ ตรวจสอบ สภาพ ภาชนะใส่นม (สะอาด,ไม่ ชำรุด =√, ไม่สะอาด ,ชำรุด = x)	การจัดเรียง น้ำแข็งใน ภาชนะใส่นม (ถูกต้อง=√, ไม่ถูกต้อง = x)	การตรวจสอบลักษณะทางกายภาพ (กรณีที่ไม่ได้ตรวจให้ระบุเครื่องหมาย -)				การตรวจวัดอุณหภูมิ นม (ระบุอุณหภูมิที่วัด ได้) องศาเซลเซียส		จำนวน ถุงนม (ถุง)	ลงชื่อ ผู้ตรวจสอบ	
					ถุงนม (ไม่รู้ พอง =√, รั่ว พอง = x)	สีนม (ปกติ=√, ผิดปกติ = x)	กลิ่นนม (ปกติ=√, ผิดปกติ = x)	เนื้อมนม (ปกติ=√, ผิดปกติ = x)	อุณหภูมิ (รับนม)	อุณหภูมิ (จ่ายนม) กรณีที่เวลา จ่ายนมนับ จากมาส่งไม่ เกิน 2ชม.อาจ ไม่ต้องวัด		โรงเรียน	สายส่ง

ปัญหาที่พบ

วันที่พบปัญหา..... ประเด็นปัญหา..... ผลการติดตามแก้ปัญหา.....

วันที่พบปัญหา..... ประเด็นปัญหา..... ผลการติดตามแก้ปัญหา.....

แบบบันทึกการรับ-เก็บรักษา-แจกจ่าย นมยูเอชที ที่ โรงเรียน ชื่อโรงเรียน.....อำเภอ.....

การรับนมจากสายส่ง				การเก็บรักษาที่โรงเรียน			การแจกจ่าย					
ชื่อสายส่ง	จำนวนนมที่รับ	วันที่...../...../..... วันที่หมดอายุ...../...../.....		การจัดเรียงกล่องนม (✓/X)			วันที่แจกจ่าย	เวลา	จำนวนที่จ่าย			
		เวลาเริ่ม.....	เวลาเสร็จ.....	พื้นที่	จัดเรียง	มีชั้น						
				สะอาด	ไม่เกิน 10 ชั้น	ยกพื้น	การตรวจสอบก่อนจ่าย (✓/X)					
สภาพรถขนส่ง (✓/X)		การตรวจสอบก่อนจ่าย (✓/X)				สภาพกล่องนม		สภาพน้ำนม*				
สะอาด	มีหลังคา/ผ้าใบคลุม	สภาพกล่องนม		สภาพน้ำนม*				ปกติ(ไม่บวม/ไม่หักย่น/ไม่เปื่อยยุ่ย/ไม่ร่วนซิม)	สี	กลิ่น	รส	เนื้อมนม
		ปกติ	ไม่ปกติ	สีปกติ	กลิ่นปกติ	รสปกติ	เนื้อมนมปกติ					
		บวม	หักย่น	เปื่อยยุ่ย ร่วนซิม								
สรุปผลการตรวจสอบ ☐ รับ ☐ ไม่รับ		ลงชื่อผู้ตรวจสอบ.....				ลงชื่อผู้จัดเก็บ.....			สรุปผลการตรวจสอบ ☐ แจกจ่ายได้ ☐ แจกจ่ายไม่ได้			
บันทึกเพิ่มเติม.....							ลงชื่อ .....ผู้จ่ายนม					
สรุปผล: จำนวนวันเก็บรักษา.....วัน จำนวนนมที่เหลือ .....กล่อง จัดการโดย.....							ลงชื่อผู้ทดสอบ..... วันที่.....					

หมายเหตุ: * เกณฑ์การตรวจสอบสภาพน้ำนม ประกอบด้วย

สี ต้องเป็นสีขาวนวล ไม่มีสีผิดปกติ หากพบสีผิดปกติ ให้ระบุลงในช่องบันทึกเพิ่มเติม

กลิ่น ไม่มีกลิ่นผิดปกติ เช่น กลิ่นเหม็นเปรี้ยว เหม็นหืน หากพบกลิ่นผิดปกติ ให้ระบุลงในช่องบันทึกเพิ่มเติม

รส ไม่มีรสผิดปกติ เช่น รสเปรี้ยว ขม เป็นต้น หากพบรสผิดปกติ ให้ระบุลงในช่องบันทึกเพิ่มเติม

เนื้อมนม เป็นเนื้อเดียวกัน ไม่มีตะกอน/ก้อนลิม หากพบลักษณะผิดปกติ ให้ระบุลงในช่องบันทึกเพิ่มเติม

อย่าลืม!! หากตรวจรับนมทุกครั้ง แล้วพบความผิดปกติ: ต้องปฏิเสธ

การรับนมทุกครั้ง หรือจังหวัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

แจ้งต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ผลิตและสายส่ง

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

วิธีการพับเก็บถุงนม

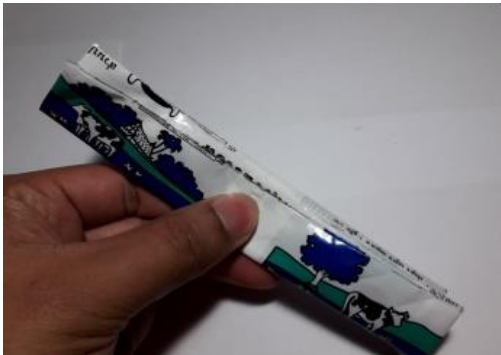
1.รีดถุงนมให้เรียบ

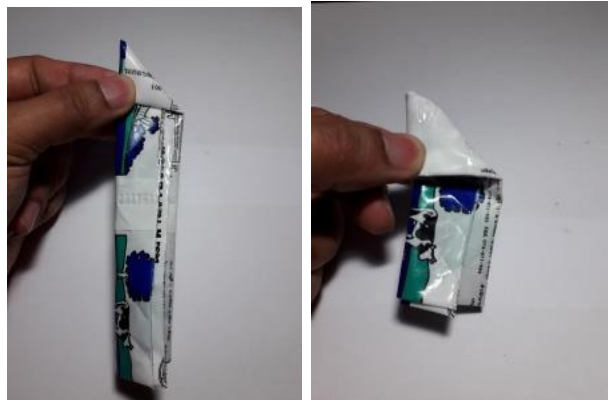
2.พับครึ่งตามแนวยาว

3.พับครึ่งตามแนวยาว ครั้งที่2

4.พับมุมให้เป็นรูปสามเหลี่ยม

5.เว้นปลายไว้พับสามเหลี่ยมให้มีลักษณะเหมือนกัน

6.ใช้ปลายสามเหลี่ยมด้านบางสอดเข้า
ใต้ฐานสามเหลี่ยมที่หนากว่า

ประชาสัมพันธ์ คลิปสร้างสรรค์

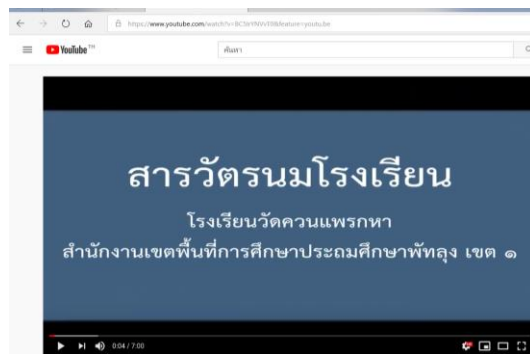
“การตรวจคุณภาพนมโรงเรียน” จังหวัดพัทลุง ประจำปี ๒๕๖๒

ซึ่งได้รับรางวัลชนะเลิศ โครงการประกวดคลิปสร้างสรรค์ “การตรวจคุณภาพนมโรงเรียน”
ประจำปี ๒๕๖๒

วัตถุประสงค์ – เพื่อเป็นต้นแบบในการตรวจเฝ้าระวังและดูแลรักษาคุณภาพนมโรงเรียน

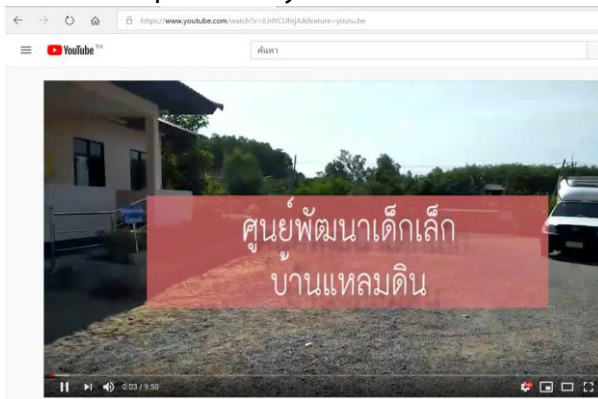
๑. ประเภทโรงเรียนระดับอนุบาล - ประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนวัดควนแพรกหา

ติดตามได้ทาง <https://www.youtube.com/watch?v=BC5IrYNVvT0&feature=youtu.be>

QR CODE สารวัตนมโรงเรียน
วัดควนแพรกหา

๒. ประเภทศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ ระดับอนุบาล รางวัลชนะเลิศได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแหลมดิน
ติดตามได้ทาง <https://www.youtube.com/watch?v=iUrLYCUhtjA&feature=youtu.be>

QR CODE ศพด.บ้านแหลมดิน